

Sperrefrist 31.8.09 kl 1300

Per Kr. Skulbergs innlegg på LO-stats møte på Quality Sarsborg 31.8.09

Kjære byråkrater,

Det er mange byråkrater jeg liker godt, men jeg liker ikke byråkrati! Da liker jeg *demokrati* bedre. Og et levende folkestyre får vi dersom folkets kårne gjør jobben: lytter, leder og er det som på godt engelsk heter executives, nemlig utøvende og handlende.

Jeg vil rope et varsku: for når selv byråkratene knekker sammen under byråkratiets krav, da er det på vei til å gå for langt. Det er ikke rart at "hvermansen" føler det vanskelig, når det jeg kaller *endringstyranniet* skaper taktskifter så fort, at det nesten ikke er mulig for hjelperen å trå dansen.

Jeg tror dere kjenner dere igjen. Jeg gjør det i hvert fall – for jeg er jo selv en form for byråkrat, som fastlege som har forvaltningsoppgaver og skal rådgi folk på veien gjennom et velment hjelpeapparat.

NAV-omleggingen måtte bli problematisk: for det ble gjennomført en vertikal omorganisering samtidig med den horisontale. Og når politikerne gjennom en rekke regjeringer ville ta ut den økonomiske gevinsten, før det var noen gevinst å hente, da måtte vi ulykkeligvis havne i de problemene dere og brukerne har havnet. Tanken om å slå sammen 3 enheter er god. Med forskjellige kulturer - vil slike grep ta tid og kreve mye. Det er den horisontale omorganiseringen.

Men når en vertikalt, altså innen den gamle enheten samtidig gjennomfører svære dataomlegginger og nye handlingsmønstre, da kan det fort bli for mye. Særlig når en pga. ansettelsesregler og rammer må sende opplærte midlertidig ansatte på porten. Da drenerer en seg for kompetanse. Konsekvensene for folk - på begge sider av skranken – har vi sett. Som dere skjønner; vi har i felleskap en jobb å gjøre – og vi politikere i særdeleshet. Og lederne må lytte mer, tror jeg, til grasrota i enhetene.

Av de 30 årene jeg har vært fastlege, har jeg vært 4 år i regjeringskontorene. **Jeg vet hva jeg har gjort riktig, og jeg begynner å skjønne hva jeg har gjort galt.**

Rettighetslover skal jeg prøve å holde meg lengst mulig unna. De skaper et byråkrati uten like, og de skaper forventinger som etter min mening gjør folk frustrerte.

Når jeg søker en pasient til utredning, får han et brev – *om at han skal få et brev!*

Kjempelurt...

En omfattende legalitetskontroll skal sjekke at lovens bestemmelser blir fulgt, og skjemaene fylt ut riktig og til rett tid. **Men hvordan det går med pasienten** er det nesten ingen som spør om. Lærerne har det på samme måten. Mer og mer skjemaer, men **hvordan det går med eleven**, får en mindre tid til å gjøre noe med. Internovervåkingen, som kanskje er velment, er så nitidig, at selv erfarne ansatte ikke tør å fatte beslutninger. Dette må det ses nærmere på fordi det kan svekke det offentlige mulighet til å være bedre enn de private til å løse de store oppgavene.

Alt skal ikke være som før. **Vi må omstille oss og være endringsvillige.** Men vi må bli flinkere til å ta vare det beste av det gamle, når vi foretar omlegginger. Og at det må et skjerpet blikk på datasystemutviklerne i de stadige endringsprosessene, det er ikke jeg i tvil om.

Senterpartiet har ingen tro på at private er bedre enn det offentlige til å løse store omsorgsoppgaver og levere sentrale fellestjenester. Selvsagt kan det være underoppgaver der det er hensiktsmessig å sette oppgavene bort til private. Men det er å kaste blå i øynene på folk når høyresida prøver å innbille den enkelte at privatisering er fasitsvaret på de fleste

utfordringer. Vi så den finanskrisa verden fikk, da pengemarkedet ble deregulert, og da ”**gutta som hadde greie på penger**” skulle stelle hjemme alene uten at politikere blandet seg inn og styrte retningen. Jeg håper vi har brent oss!

Den nye helsereformen, som er utrolig spennende, er et klart eksempel på at det nye Helse-Norge som vi trenger, det kan bare bygges som en offentlig fellesskapsatsing. Frps helsesatsingsforslag, som er prototypen på privatisering, har etter lørdagsutspillet blitt slaktet både av medisinprofessorer og økonomer som sier at også renta kommer til å havne fullstendig ut av kontroll.

Et siste forhold er, at for mange privatiseringstiltak går vinninga opp i spinninga. Etter EU-regeltankegang må det offentlige bruke store krefter på å **kontrollere kontrollørene**. Innenfor teknisk virksomhet ser vi konsekvensene ekstra tydelig.

Senterpartiet forsvarer arbeidsmiljørettigheter, er for en likelønnsrett og vil at helsereformen skal bidra til å øke grunnbemanningen bortover, slik at en kan få gjort noe med all den **ufrivillige deltiden** vi har.

Men skal alle bli overbevist at det offentlige er bedre enn private til å løse de store fellesoppgavene, da må vi **gjøre noe med byråkratiseringskreftene** og stoppe ødslende overkontrollering som datateknologien i dag gjør mulig.

Jeg håper å komme i en posisjon etter valget der jeg kan lage lover og forskrifter. Men det har jeg lært, og det er at **jeg skal spørre meg selv 10 ganger**: er denne lovendringen eller forskriftendringen *virkelig* nødvendig? Og går det an for forvaltningen vår å klare å håndtere endringen? Det er fælt at en må få noen år på baken før en ser dette, men det er vel slik det er. Derfor **ønsker jeg nå å gå over fra byråkrat til demokrat**, dvs. politiker.

Jeg håper at dere er enig med meg, at vi sammen har en jobb å gjøre. Jeg er i hvert fall rede!

Per Kr. Skulberg, stortingskandidat SP Østfold, 31.8.09

Stikkord:

- Liker *demokrati* bedre enn *byråkrati*
- Folkets kårne skal gjøre jobben: lytte, lede og handle
- ”Endringstyranniet” er så stort at det er vanskelig for hjelperen å trå dansen
- Obs Obs: rettighetslover skaper et byråkrati uten like
- Datautviklerne skaper ofte ødeleggende systemomlegginger
- Ledere må lytte mer til grasrota. NAV-reformen eksempel på det motsatte.
- Stopp overkontrolleringen